

μηδὲ ἐπιστρεφόμενος. Ἐὰν δὲ γέρων ᾖς, μηδὲ ἀπαλλαγῆς ποτε τοῦ πλοίου μακράν, μή ποτε κολούστας ἐλλίπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η (VIII).

Μὴ ζῆται τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θελεῖ τὰ γινόμενα ὡς γίνεται, καὶ εὐροήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ (IX).

Νόσος σώματος ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ οὐ, ἐὰν μὴ αὐτὴ θέλῃ. Χώλωναις σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ οὐ. Καὶ τοῦτο ἐφ' ἐκείνου τῶν ἐμπιπτόντων ἐπίλεγε· εὐρήσεις γὰρ αὐτὸ ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον, σὺν δὲ οὐ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι (X).

Ἐφ' ἐκάστου τῶν προσπιπτόντων μέμησθ, ἐπιτρέφων² ἐπὶ σεαυτὸν, ζῆτεῖν τίνα δυνάμιν ἔχεις πρὸς τὴν γῆσιν αὐτοῦ. Ἐὰν καλὴν³ ἴδῃς, εὐρήσεις δυνάμιν πρὸς ταῦτα ἐγκράτειαν⁴. ἐὰν πόνος προσφείηται, εὐρήσεις καρτερίαν. ἐὰν λαιδορία, εὐρήσεις ἀνεξικακίαν. Καὶ οὕτως ἐπιζόμενόν σε οὐ συναρπάσουσιν αἱ φωντασίαι.

1. On lit de même dans Disc. I, 12, 15, ἕκαστα οὕτω θέλειν ὡς γίνεται.

2. Ἐπιστρέφω, sous-entendu τὸν νοῦν.
3. Καλὴν, sous-ent. γυναικα.
4. Εὐρήσεις δυνάμιν... ἐγκράτειαν, tu trouveras comme jadis... la continence. Δύναμις est construit comme attribut.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ (XI).

Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπης ὅτι « Ἀπόλεσα αὐτό » ἀλλ' ὅτι « Ἀπέδωκα. » Τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπέδωθη. Ἡ γυνὴ ἀπέθανεν; ἀπέδωθη. « Τὸ χροῖόν ἀφῆρέθην¹. » — Οὐκ οὖν² καὶ τοῦτο ἀπέδωθη. — « Ἄλλα κακὸς ὁ ἀφελόμενος. » — Τί δὲ σοὶ μέλει διὰ τίνος σε ὁ³ δούς ἀπήτησε; μέγρι δ' ἂν διδῶ⁴, ὡς ἄλλοτρίου αὐτοῦ ἐπιμελοῦ, ὡς τοῦ πανδοχείου οἱ παριόντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ (XII).

1. Εἰ προκόψαι θέλεις, ἄφες τοὺς τοιούτους ἐπιλογισμούς⁵. « Ἐὰν ἀμελήσω⁶ τῶν ἐμῶν, οὐχ ἔξω διατrophάς⁷. » « Ἐὰν μὴ κολάσω τὸν παῖδα⁸, πονηρός ἔσται. » Κρεῖσσον γὰρ λιμῶ ἀπόθνηεῖν ἄλυτον καὶ ἀφροῦν γενόμενον, ἢ ζῆν ἐν ἀφρόνοις ταρασσόμενον· κρεῖττον δὲ τὸν παῖδα κακὸν εἶναι, ἢ σὲ κακοδαίμονα⁹.

4. Ἀφῆρέθην, on m'a pris ma propriété. Epicète suppose brusquement un dialogue avec celui qui se plaint.

2. Οὐκ οὖν, eh bien!

3. Ὁ δούς, c.-à-d. la divinité.

4. Διδῶ, donne et laisse.

5. Voyez plus haut, page 7, note 5, ἐὰν ἐδώται.

6. Ἐπιλογισμούς, réflexions.

7. Ἀμελήσω, κολάσω, au-

ristes du subjonctif. Souvent en grec et presque toujours en latin on marque que l'hypothèse qui est antérieure à la conséquence est en décaulle. Nous ne le marquons pas en français : si je néglige, si je ne punis pas.

7. Διατrophάς, d'aliments.

8. Τὸν παῖδα, mon esclave.

9. Κακοδαίμονα a été choisi à cause de κακόν.

2. Ἄρξει τοιγαροῦν ἀπὸ τῶν σμικρῶν. Ἐκχέι-
ται τὸ ἐλάδιον¹; κλέπτεται τὸ οἰνάριον; ἐπίλεγε
ἔτι « τοσοῦτου πωλεῖται ἀπάθεια, τοσοῦτου ἀταρα-
ξία »· προῖκα δὲ οὐδὲν περιγίνεται. Ὅταν δὲ καλῆς
τὸν παῖδα, ἐνθουμῷ ὅτι δύναται μὴ ὑπακούσαι²,
καὶ ὑπακούσας μηδὲν ποιῆσαι ὧν θέλεις, ἀλλ' οὐχ
οὕτως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπ' ἐκείνω ἢ τὸ σὲ
μὴ ταρχοῦναι³.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ' (XIII).

Εἰ προκόψαι θέλεις, ὑπόμεινον ἔνεκα τῶν ἐκτὸς⁴
ἀνόητος δόξας⁵ καὶ ἡλίθιος, μηδὲν βούλου δοκεῖν
ἐπίστασθαι· κἂν δοξῆς τις⁶ εἶναι τισιν, ἀπίστετε
σεαυτῷ. Ἴσθι γὰρ ὅτι οὐ βῶδιον τὴν προαίρεσιν
τὴν σεαυτοῦ κατὰ φύσιν ἔχουσαν φυλάττει, καὶ τὰ

1. Τὸ ἐλάδιον, τὸ οἰνάριον,
ton huile, ton vin, mais avec la
nuance que c'est de pen d'im-
portance, en quelque quantité
que ce soit. Voyez plus haut,
page 7, note 6.

2. Ὑπακούσας, venir à ton
appel.

3. Οὐχ... ταρχοῦναι, sa
situation n'est pas assez avan-
geuse pour que ton cultue (μὴ
ταρχοῦναι est l'équivalent de
ἀταραξία) dépende de lui; car
ton calme ne dépend que de
toi-même. Voyez Disc. IV, 6,
23; 7, 44 : ἐπιτο καλῶς ἐστίν,
je suis bien — ἵνα avec le

subjonctif est employé par les
écrivains de ce temps pour ὅστε
avec l'infinitif.

4. Ἐνεκα τῶν ἐκτὸς, relati-
vement aux choses du dehors.

5. Δόξας, de paraître. Le
participle se construit ainsi avec
les verbes qui signifient *suppor-
ter*, et l'aoriste, souvent, ne se
rapporte pas au passé.

6. Τις, quelqu'un, c'est-à-dire
un homme d'importance.

7. Καὶ, et aussi, et en outre
de garder. Pour la pensée, voir
plus haut, ch. I, et pour le sens
de καὶ, page 5, note 6, λού-
σασθαι θέλω, καὶ... τηρῆσαι.

ἐκτός, ἀλλὰ τοῦ ἐτέρου ἐπιμελούμενον τοῦ ἐτέρου
ἀμελεῖσαι πάσα ἀνάγκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ' (XIV).

1. Ἐὰν θέλῃς τὰ τέκνα σου καὶ τὴν γυναῖκα
καὶ τοὺς φίλους πάντοτε ζῆν, ἡλίθιος εἶ· τὰ γὰρ
μὴ ἐπὶ σοὶ θέλεις ἐπὶ σοὶ εἶναι, καὶ τὰ ἀλλότρια
σὰ εἶναι. Οὕτω κἂν τὸν παῖδα¹ θέλῃς μὴ ἀμαρτὰ
νεῖν, μωρὸς εἶ· θέλεις γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶναι
κακίαν, ἀλλ' ἄλλο τι. Ἐὰν δὲ θέλῃς ὀρεγόμενος μὴ
ἀποτυγχάνειν, τοῦτο δύνασαι². Τοῦτο οὖν ἀσχεῖ
ὁ δύνασαι.

2. Κύριος ἐκάστω ἐστὶν ὁ τῶν ὑπ' ἐκείνου θε-
λομένων ἢ μὴ θελομένων ἔχων τὴν ἐξουσίαν εἰς
τὸ περιποιῆσαι ἢ ἀφελῆσθαι. Ὅστις οὖν ἐλευθερός
εἶναι βούλεται, μήτε θελέτω τι μήτε φευγέτω τι
τῶν ἐπ' ἄλλοις· εἰ δὲ μὴ, δουλεύειν ἀνάγκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ' (XV).

Μέμνησο ὅτι, ὡς³ ἐν συμποσίῳ σε δεῖ ἀναστρέ-
φασθαι (περιφερόμενον⁴ γέρονέ τι κατὰ σέ; ἐκτε-
νας τὴν χεῖρα κοσμίως μετᾶλαβε. Παρέργετα⁵;

1. Τὸν παῖδα, ton esclave.

2. Τεῦρο δύνασαι, tu le
peux, en ne désirant que ce qui
dépend de toi.

3. Ὡς... γέννηται κατὰ σέ ἐστ
δὲι.

4. Περιφερόμενον, qui ou
porté à la ronde.

5. Παρέργετα;... κάτχε, le
bas, οὕτω πρὸς τέκνα. Les

mots ὡς et οὕτω se correspon-
dent, et le développement du
premier terme est, quant à la
construction, indépendant de
celui du second.